

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Revisionsrapport

Delårsrapport 2009

Hofors kommun

September 2009

Robert Heed

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning och revisionell bedömning.....	1
2	Inledning och bakgrund.....	2
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning.....	2
2.2	Revisionskriterier	3
2.3	Metod.....	3
3	Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed.....	4
3.1	Bedömning och åtgärdsförslag.....	5
4	Måluppfyllelse.....	5
4.1	Finansiella mål.....	6
4.2	Mål för verksamheten.....	6
4.3	Bedömning av måluppfyllelse.....	7
5	Övriga iakttagelser	8
5.1.1	Övriga iakttagelser förvaltningsberättelsen	8
5.1.2	Nämndernas verksamhetsberättelser.....	8
5.1.3	Budgetuppföljning och prognos.....	9
5.1.4	Investeringsredovisning.....	9

1 Sammanfattning och revisionell bedömning

Komrev inom Öhrlings PricewaterhouseCoopers har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens delårsrapport för perioden januari – juni 2009.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som kommunfullmäktige beslutat. Revisorernas uttalande avges i den bedömning som de avlämnar till kommunfullmäktige i samband med att delårsrapporten behandlas.

Resultatet för perioden är positivt med 8,3 Mkr (16,7 Mkr), vilket är 8,4 Mkr sämre än motsvarande period föregående år. I resultatet föregående år inkluderades dock en realisationsvinst om 15,5 Mkr. Prognosen för helåret pekar mot ett överskott på 2,4 Mkr. Detta är 7,9 Mkr sämre än budget. Bedömningen är att balanskravet kommer att uppfyllas och att underskottet från föregående år kommer att kunna täckas.

Utifrån genomförd granskning gör vi följande bedömningar av kommunens delårsrapport:

- Att delårsrapporten i stort är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Detta innebär bland annat att delårsrapporten omfattar förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt en prognos över förväntat utfall för helårsresultatet. Däremot är det en avvikelse mot god sed att delårsrapporten inte innehåller en sammanställd redovisning.
- I ”Budget 2009, Flerårsplan 2010-11” har fullmäktige fastställt **finansiella mål**. I delårsrapportens förvaltningsberättelse finns avstämningar och kommentarer av måluppfyllelsen för de finansiella målen. Sammanfattningsvis är bedömningen att kommunen på helårsbasis inte kommer att uppfylla resultatmålet medan målet om självfinansiering av investeringar kommer att uppfyllas.
- Fullmäktige har även fastställt **verksamhetsmål** med avseende på god ekonomisk hushållning. Bedömningen är att målen för grundskolan och gymnasieskolan inte kommer att uppnås. När det gäller målet inom äldreomsorgen är bedömningen att målet kommer att uppnås medan ett av de två målen inom individ- och familjeomsorg kommer att uppnås. När det gäller målen kopplade till personal bedöms det att två av fem mål kommer att kunna uppnås.
- Vår samlade bedömning är att delårsrapporten i stort uppfyller syftet att ge fullmäktige möjlighet att använda den som ett underlag för styrning, ledning och kontroll av den samlade kommunala verksamheten. För att ytterligare förbättra möjligheten till analys bör delårsrapporten kompletteras med en sammanställd redovisning.

2 Inledning och bakgrund

Kommuner och landsting är enligt den kommunala redovisningslagen (KRL), skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början. Delårsrapporten ska omfatta minst sex och högst åtta månader.

I och med Kommunallagens regler om god ekonomisk hushållning så har det tillkommit en uppgift för revisorerna att bedöma hur väl delårsrapportens resultat överensstämmer med de mål med betydelse för god ekonomisk hushållning som fullmäktige fastställt:

KL 9 kap 9 a §

Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

Revisorernas bedömning av delårsrapporten ska grundas på det ekonomiska resultatet och uppfyllelsen av fullmäktiges mål för ekonomi och verksamhet.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Granskningen syftar till att bedöma hur den granskade delårsrapporten uppfyller kraven enligt följande revisionsfrågor:

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Uppfyller resultatet i delårsrapporten de av fullmäktige fastställda finansiella målen?
- Uppfyller resultatet i delårsrapporten de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten?
- Uppfyller delårsrapporten syftet att ge fullmäktige möjlighet att använda den som ett underlag för styrning, ledning och kontroll av den samlade kommunala verksamheten?

Granskningen inriktas mot att granska vilken information som lämnas i delårsrapporten samt rutinerna vid upprättandet. Vid granskningen av rutinerna ingår att bedöma hur periodiseringar, värderingar, prognoser mm har hanterats. Granskningen utförs i enlighet med Komrevs granskningsprogram för granskning av delårsrapport. Granskningen av räkenskaper är översiktlig i syfte att ge underlag för att bedöma utfallet gentemot de finansiella mål som fullmäktige fastställt.

Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapporten som enligt 8 kap 20 a § KL ska behandlas av kommunfullmäktige.

2.2 Revisionskriterier

Granskningen av delårsrapporten innebär en bedömning av om rapporten i allt väsentligt följer:

- Kommunallagen och lag om kommunal redovisning
- God redovisningssed
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

2.3 Metod

Granskningen har utförts genom:

- Dokumentstudier av relevanta dokument
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen
- Granska specifikationer och underlag till väsentliga balansposter i den omfattning som krävs för att i allt väsentligt säkerställa en rättvisande redovisning
- Översiktlig analys av resultaträkning samt resultatprognos för året
- Intervjuer

3 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Den upprättade delårsrapporten omfattar perioden januari – juni vilket är i överensstämmelse med KRL där det sägs att delårsrapporten ska omfatta minst sex och högst åtta månader. Att delårsrapporten har upprättats per juni är nytt från och med 2009. Tidigare år har den upprättats per augusti.

Delårsrapport består förutom förvaltningsberättelse av resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys. Någon sammanställd redovisning i likhet med årsredovisningen upprättas inte i delårsrapporten, däremot redovisas utfall samt helårsprognos för de bolag som ingår i kommunkoncernen tillsammans med kommentarer till respektive bolag.

Prognosen för helåret pekar på ett positivt resultat om 2,4 Mkr, vilket är 7,9 Mkr sämre än budgeterat. De huvudsakliga avvikelserna orsakas av:

- Skatteintäkter och statsbidrag förväntas bli 9,6 Mkr lägre än budgeterat
- Finansnettot ligger i prognosen 2,1 Mkr bättre än budgeterat, framförallt de finansiella kostnaderna förväntas bli lägre än budgeterat

I nedanstående tabell redovisas utfallet för de första sex månaderna, prognos för utfallet för året, budget 2009 samt avvikelserna mot budget.

Resultaträkning och prognos 2009-06-30	Utfall		Avv mot	
	delår	Prognos	Budget	budget
Verksamhetens intäkter	51,8	96,7	96,7	0,0
Verksamhetens kostnader	-278,4	-561,2	-560,8	-0,4
Avskrivningar	-4,1	-9,6	-9,6	0,0
Verksamhetens nettokostnader	-230,7	-474,1	-473,7	-0,4
Skatteintäkter	194,8	390,6	402,0	-11,4
Generella statsbidrag	37,7	75,6	73,8	1,8
Finansiella intäkter	6,8	10,9	10,3	0,6
Finansiella kostnader	-0,3	-0,6	-2,1	1,5
Årets resultat	8,3	2,4	10,3	-7,9

För 2008 redovisades ett underskott om -4,0 Mkr och enligt balanskravet uppgick underskottet till -3,2 Mkr. Underskott ska enligt kommunallagen återställas under de kommande tre åren. I budget för 2009 skulle underskottet återställas redan under 2009. Med det prognostiserade resultatet för 2009 om 2,4 Mkr och med ett resultat enligt balanskravsutredningen om 5,6 Mkr, beräknas underskottet från 2008 kunna återställas redan under 2009.

3.1 Bedömning och åtgärdsförslag

Vi bedömer att delårsrapport i stort är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Detta innebär bland annat att delårsrapporten omfattar förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt en prognos över förväntat utfall för helårsresultatet. Däremot är det en avvikelse mot god sed att delårsrapporten inte innehåller en sammanställd redovisning.

Vi har översiktligt granskat de periodiseringar som är gjorda i samband med delårsrapporten och konstaterar att väsentliga poster till stor del har periodiserats. Omfattning av periodisering av intäkter och kostnader som är hänförliga till perioden indikerar dock i likhet med föregående år på att periodiseringar på förvaltningarna inte har beaktats fullt ut.

Vår samlade uppfattning är att delårsrapporten i stort uppfyller syftet att ge fullmäktige möjlighet att använda den som ett underlag för styrning, ledning och kontroll av den samlade kommunala verksamheten. Med tanke på att en betydande del av den kommunala verksamheten bedrivs i de kommunala bolagen bör delårsrapporten även kompletteras med en sammanställd redovisning.

I delårsrapport återfinns en redogörelse för redovisningsprinciper som ligger till grund för rapporten. I dessa framgår bland annat att kommunen för 2009 har bytt period för redovisning av delårsrapport från augusti till juni och att resultatet för 2008-06-30 inte är periodiserat, vilket kan medföra att jämförelsetal kan vara missvisande.

Att kommunen avviker från god sed avseende hanteringen av semesterlöneskulden framgår i redovisningsprinciperna. I delårsbokslutet har semesterlöneskulden inte justerats i samband med delårsbokslutet, utan uppgår till samma belopp som bokslut 2008. Kommunen bör sträva efter att semesterlöneskulden skall vara så rättvisande som möjligt, eftersom den uppgår till betydande belopp.

Av redovisningsprinciperna framgår även att kommunen avviker från god sed avseende hanteringen av avskrivningar.

4 Måluppfyllelse

I budgeten för 2009 beskrivs ett antal gemensamma mål som alla verksamheter ska prioritera och bidra till att uppnå. I förvaltningsberättelsen återfinns en redogörelse för de övergripande målen, uppdelade inom områdena:

- Övergripande mål för ekonomin
- Övergripande mål för personal
- Övergripande mål för utveckling

Utöver detta har finansiella mål samt verksamhetsmål med inriktning mot god ekonomisk hushållning beslutats. Dessa mål är uppdelade i inriktningsmål och effektmål.

4.1 Finansiella mål

I delårsrapporten görs en överskådlig avstämning av de finansiella mål som fastställts i budget 2009:

Finansiellt mål (effektmål), fastställt av fullmäktige i budget 2009	Utfall i prognos 2009	Måluppfyllelse (bedömning)
Årets resultat ska uppgå till minst 1% av skatteintäkterna och generella statsbidrag, dvs 5,0 Mkr	Prognostiserat resultat för 2009 = 2,4 Mkr	Målet uppnås inte
Investeringar för den skattefinansierade verksamheten ska inte finansieras med externa lån.	Några externa lån beräknas inte behövas under 2009	Målet uppnås

De finansiella målen är de samma som gällde föregående år.

4.2 Mål för verksamheten

Fullmäktige har fastställt verksamhetsmål med avseende på god ekonomisk hushållning för grundskolan, gymnasieskolan, inom äldreomsorgen och individ- och familjeomsorgen samt personal. I förvaltningsberättelsen lämnas en översiktlig redogörelse och avstämning.

Verksamhetsmål (effektmål), fastställt av fullmäktige i budget 2009	Måluppfyllelse (bedömning)
Grundskolan ska ha ett meritvärde på riksnivå 2011. - Meritvärdet läsåret 2008/2009 ska vara högre än läsåret 2005/2006.	Målet uppnås inte
Gymnasieskolan ska ha slutbetyg på riksnivå inom fyra år. - Slutbetygen ska öka i jämförelse med läsåret 2005/2006.	Målet uppnås inte

Verksamhetsmål (effektmål), fastställt av fullmäktige i budget 2009	Måluppfyllelse (bedömning)
Inom äldreomsorgen ska alla som beviljas hjälp få hjälp inom skälig tid. <ul style="list-style-type: none"> - Ingen sanktionsavgift ska uppkomma pga att plats inte har kunnat erbjudas. 	<i>Målet uppnås</i>
Kostnader för individ- och familjeomsorgen ska ligga på nivå för strukturellt jämförbara kommuner. <ul style="list-style-type: none"> - Det genomsnittliga antalet hushåll med ekonomiskt bistånd ska minska jämfört med bokslut 2006 - Placeringskostnaden ska minska jämfört med 2006 	<i>Målet uppnås inte</i> <i>Målet uppnås</i>
Personal <ul style="list-style-type: none"> - Efter utgången av 2009 ska kommunen ha sänkt ohälsotalet till 5,5% - Kommunen skall vid medarbetarenkäten 2009 öka NMI (Nöjd Medarbetar Index) från 78 till 80 - Index i medarbetarenkäten ska öka med 2% årligen - 2009 skall alla samverkansgrupper ha genomfört FAS utbildning - Alla nya medarbetare ska erbjudas kammungemensam introduktionsutbildning 	<i>Målet uppnås</i> <i>Målet uppnås inte</i> <i>Målet uppnås inte</i> <i>Målet uppnås</i> <i>Bedömning görs ej</i>

Verksamhetsmålen ska avse det viktigaste i verksamheterna samt vara uppföljningsbara. Målen kring personal är nya för 2009 medan övriga mål är de samma som föregående år.

4.3 Bedömning av måluppfyllelse

Sammanfattningsvis är bedömningen att kommunen, enligt det prognostiserade resultatet beräknar nå ett överskott för 2009, men inte i nivå med resultatmålet för 2009. Målet om självfinansiering av investeringar kommer dock enligt prognosen att uppfyllas.

Vi bedömer att den samlade bedömning av de finansiella inriktningsmålen som redovisas i delårsrapporten ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen. Med den information som finns i delårsrapporten och underlagen till denna bedömer vi det som troligt att det finansiella resultatmålet inte kommer att uppnås, men att målet kring självfinansiering av investeringar kommer att uppnås.

Det är svårare att bedöma måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen eftersom det inte finns någon tydlig återkoppling till målen eller någon redovisning av på vilken grund bedömningen görs. Enligt vår bedömning behöver uppföljningen och underlagen beskrivas och tydliggöras för att man ska förstå och kunna bedöma måluppfyllelsen på ett bättre sätt.

Sammanfattningsvis bedömer vi att måluppfyllelsen av verksamhetsmålen inte är helt tillfredsställande. Av de fem mål som även fanns föregående år är bedömningen att endast två kommer att uppnås under året. För målen avseende personal bedöms att minst två av målen inte kommer att uppnås.

5 Övriga iakttagelser

5.1.1 Övriga iakttagelser förvaltningsberättelsen

I förvaltningsberättelsen redovisas även en omvärldsbevakning med kommentarer kring befolkning, bostadsmarknad och sysselsättning. Vidare finns kommentarer till personalredovisningen. Det är glädjande att kunna konstatera att sjukfrånvaron fortsätter att minska även under 2009.

Under avsnitt förväntad utveckling redovisas några viktiga frågor som kommer att påverka kommunen framöver i form av den fortsatta utvecklingen av världsekonomin samt den negativa befolkningsutvecklingen. För att kunna möta den befarade befolkningsminskningen ställs det enligt kommunens egen bedömning, krav på omfördelning av resurser mellan olika verksamheter.

5.1.2 Nämndernas verksamhetsberättelser

I delårsrapporten presenteras en uppföljning av nämndernas verksamhet och ekonomi uppdelat i verksamheten under perioden, måluppfyllelse och ekonomi.

Med anledning av det ekonomiska läget, som bland annat medfört minskade skatteintäkter, tog fullmäktige i juni beslut kring åtgärder som skulle vidtas för att minska kostnaderna för 2009. I verksamhetsberättelserna redogörs det delvis för åtgärder med anledning av befarade underskott, både i form av genomförda och planerade åtgärder. I kommunstyrelsens redovisning framgår tydligt åtgärder och effekt. För övriga nämnder kan återrapporteringen utvecklas ytterligare för att ge en tydligare bild över vilka åtgärder som är genomförda, vilken effekt de har medfört och vilka ytterligare åtgärder som planeras. Vidare kan den övergripande analysen av åtgärder utvecklas för att ge en bättre helhetsbild.

5.1.3 Budgetuppföljning och prognos

I nedanstående tabell redovisas budget för 2009, utfallet för de första sex månaderna samt helårsprognos för 2009:

Driftredovisning per nämnd, Mkr	Budget 2009	Utfall juni	Prognos	
			Utfall helår	Budget- Avvikelse
Kommunfullmäktige	-2,4	-1,6	-2,4	0,0
Kommunstyrelse	-46,5	-17,4	-45,3	1,2
Miljö- och byggnadsnämnd	-8,7	-3,9	-9,8	-1,1
Barn- och utbildningsnämnd	-226,4	-111,7	-223,4	3,0
Socialnämnd	-186,4	-91,1	-189,8	-3,4
Gemensamma kostnader	-3,4	-5,0	-3,4	0,0
Summa nettokostnader	-473,8	-230,7	-474,1	-0,3

Den totala prognosen för nämnderna visar på ett mindre underskott för 2009. De nämnder som har den största avvikelsen är barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden.

Barn- och utbildningsnämnden

Utfallet per 30 juni visar att Barn- och utbildningsnämnden redovisar ett överskott mot budget om 2,3 Mkr och att man på helårsbasis prognostiserar ett överskott om 3,0 Mkr. Överskottet förklaras med frysning av projektmedel samt stängning av förskola/skola samt dygnetruntsorg.

Socialnämnden

Budgetavvikelsen per sista juni uppgår till totalt -6,8 Mkr. En del av underskottet förklaras med ökade kostnader för invandrarenheten samt för försörjningsstöd. På helårsbasis prognostiseras att underskottet kommer att uppgå till -3,4 Mkr, där den största delen är hänförlig till invandrarenheten samt försörjningsstöd.

5.1.4 Investeringsredovisning

I delårsrapporten ingår en investeringsredovisning som redogör för genomförda och prognostiserade investeringar. Vidare finns en kort redogörelse för investeringsverksamheten i förvaltningsberättelsen. I årets redovisning finns även en specifikation över investeringarna. Om investeringsverksamheten får större omfattning kan specifikationen med fördel kompletteras med totalbudget och totalkostnad för respektive större projekt.

Av årets budgeterade investeringar om 28,2 Mkr är endast 4,2 Mkr förbrukade under första halvåret. Enligt prognosen kommer årets investeringar att uppgå till 17,5 Mkr.